

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yhteistyöasiakirja Etelä-Savo

2.3.2022

Sisältö

- **Keskusteluteemat**
 - Osaava työvoiman saatavuus ja työvoiman alueellinen liikkuvuus
 - Kestävä monipaikkaisuus
- **Liitteet**
 - Etelä-Savon laadullinen tilannekuva vuonna 2021
 - Osallistujat

Osaavan työvoiman saatavuus ja työvoiman alueellinen liikkuvuus

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<ul style="list-style-type: none"> Haaste tunnistettu, ratkaisua tarvetta hakea yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Kehittämisen kärjet kuvaavat näkökulmia, joista ratkaisuja lähdetään etsimään. Osaavan työvoiman saatavuus ei viime vuoden työttömyyden kasvusta huolimatta ole helpottunut. Työvoimarakenne alueellisesti ei pysty vastaamaan etenkin kasvualojen tai pandemiasta toipuvien alojen rekrytointitarpeisiin. Koronapandemian myötä monipaikkaisuus ja etätöiden tekeminen sekä töiden vastaanottaminen toisilta paikkakunnilta on yleistynyt. Tästä on tullut trendi, joka mahdollistaa työvoiman alueellista liikkuvuutta. Rekrytointiongelmien sekä ikääntyvä väestörakenne korostavat tarvetta saada houkutteltua alueelle osaajia maakunnan ulkopuolelta Monella alalla erityisesti kv-työvoiman tarve kasvaa, kun osaajia ei löydy alueelta tai muualta Suomesta. Työelämän muuttuessa jatkuvan oppimisen tarve korostuu ja tarvitaan uusia keinoja työssä olevien osaamis- ja koulutustason nostamiseksi tai esimerkiksi rakennemuutosaloilla työskentelevien osaamisen päivittämisen tueksi. Maakunnan työikäisen väestön vähentyessä on entistä tärkeämpää kehittää uudenlaisia tapoja myös työelämän ulkopuolelle jääneiden työllistymisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Mahdollisuuksien mukaan kaikki työvoimaresurssit saadaan täysimääräisenä käyttöön. 	<p>Monipaikkaisuuden hyödyntäminen työvoiman saatavuudessa (huom. Vahva kytkeytyminen kestäväen monipaikkaisuuden teemaan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Monipaikkaisuuteen perustuvien ratkaisujen kehittäminen osaavan työvoiman saamiseksi ja työn ja työntekijöiden liikkumiseksi alueelle Alueen väestön osaamis- ja koulutustason nostaminen Jatkuvan oppimisen (ja ohjauksen) edistäminen laajasti Osaajien ja opiskelijoiden houkuttelu ja kiinnittäminen maakuntaan (vetovoimatekijöiden kirkastaminen, houkuttelevat työnantajat ja oppilaitokset) Työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton edistäminen (kotoutus/koulutusmahdollisuudet/työllistymisen esteiden poistaminen) esim. Työvoiman saatavuuden vahvistaminen lisäämällä vieraskielisiä 2. asteen tutkintoja. Työelämän ulkopuolelle jääneet saadaan entistä paremmin mukaan työelämään
	<p>96 000 €</p>	
	<p>Uudet tavat vastata työelämän tarpeisiin</p> <ul style="list-style-type: none"> jatkuvan oppimisen ratkaisuihin, työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa edistämällä työelämän ulkopuolelle jääneiden osallisuutta vahvistamalla 	
	<p>100 000 €</p>	
<p>Alueen veto- ja pitovoiman parantaminen verkostoyhteistyötä hyödyntäen</p> <ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen ja työelämän sekä alueen julkisten toimijoiden yhteistyö veto- ja pitovoiman parantamiseksi. (Verkko-)opiskelijoiden sitouttaminen maakuntaan ja alueen yrityksiin/työnantajiin. 		
<p>100 000 €</p>		

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☐	Ilmastomuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☒	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☐	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☒	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☒	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Osaavan työvoiman saatavuus ja työvoiman alueellinen liikkuvuus, sivu 2

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
Toimenpide 1 Selvitetään ja kartoitetaan monipaikkaisuuden mahdollisuudet työvoiman saatavuuden parantamiseksi (loma-asukkaiden koulutus- ja ammattitausta) sekä, miten monipaikkaisuus hyödyntää sekä yksilöä että maakuntaa.	Pystytään valikoimaan sellaisia aloja ja ammatteja, joissa on työvoimatarvetta ja joihin voidaan vastata monipaikkaisuudella. Työvoiman saatavuus paranee.	Hankerahoituksen (rakennerahastot + kansallinen) suuntaaminen alueellisiin, teemaan liittyviin kehittämishankkeisiin VN:n periaatepäätöksen linjaukset ja muiden monipaikkaisuutta koskevien hankkeitten suositusten mukainen kehittäminen
Oppilaitos/julkinen toimija/yritysjärjestö/kunnat/maakuntaliitto, ministeriöt		
Toimenpide 2 Hyvinvoiva väestö on osaavan ja työkykyisen työvoiman perusta. Kehitetään laajassa, toimijoiden välisessä yhteistyössä uusia tapoja vahvistaa sekä työssä olevien että työelämän ulkopuolelle jääneiden osallisuutta, osaamista ja hyvinvointia: <i>Työssä olevien osalta</i> kehitetään erityisesti tapoja ja edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen osaamis- ja koulutustason ja (työ)hyvinvoinnin nostamiseksi <i>Työelämän ulkopuolelle jääneiden osalta</i> kehitetään pilotointien avulla osallistavia tapoja tukea eri kohderyhmien mm. Maahanmuuttajien, ikääntyneiden ja osatyökykyisten hyvinvointia ja työelämään nostamista.	Kokonaishyvinvointi vahvistuu osallisuuden myötä, alueellinen yhteistyö vahvistuu ja tunnistetaan vahvemmin eri toimijoiden roolit asukkaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämässä. Työssä olevien osaamistaso vastaa paremmin työelämän osaamistarpeita ja työhyvinvointi kasvaa. Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet ovat tasa-arvoisesti kaikkien saavutettavissa. Myös osatyökykyisten mahdollisuudet toimia työmarkkinoilla paranevat.	Hankerahoituksen (rakennerahastot + kansallinen) kohdentaminen osallistumisen ja hyvinvoinnin pilotointiin eri kohderyhmille sekä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kehittämiseen. <ul style="list-style-type: none">• Soste-henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden –ohjelman toimenpiteet• Kansallisen ikäohjelman toimenpiteiden toimeenpano alueellisessa yhteistyössä ja työkykyohjelmasta saadut kokemukset• JOTPA:n työkalut
Oppilaitos/julkinen toimija/yritysjärjestö/kunnat/maakuntaliitto, JOTPA, STM		
Toimenpide 3 Kehitetään tapoja saada alueelle työvoimaa ja opiskelijoita muualta Suomesta sekä ulkomailta sekä kiinnittää oppilaitoksista valmistuvat osaajat jo opintojen aikana alueelle ja alueen työnantajiin. Hyödynnetään alueelle houkuttelussa ja kiinnittämisessä monipuolisesti ja uusilla tavoin Etelä-Savon luontaisia mahdollisuuksia, kuten luontoa, matkailua, kulttuuria.	Vastataan entistä enemmän työvoiman saatavuuden tarpeisiin. Etelä-Savo pystyy houkuttelemaan opiskelijoita, opintonsa päättäneitä, sekä työnantajia alueen tunnistetuilla vahvuuksilla. Alueella on tunnistettu uusia moderneja vetovoimatekijöitä, joita hyödynnetään vahvasti alueen kehittämisessä.	Hankerahoituksella (rakennerahastot, AKKE) voidaan tukea mm. yhteistyössä tehtävää vetopitovoimatyötä. <ul style="list-style-type: none">• Kohtaantoa tukevat palvelut ja palvelujärjestelmä,• Koulutus- ja työperusteisen kv-maahanmuuton tiekarttatyön toimet; Talent Boost -toimet• Alueellisen läsnäolon linjausten mukaisesti valtion yksiköiden sijoittaminen alueelle strategiaan vahvuusaloihin/kehittämisalustoihin ym. tukee alueen vetovoimaisuutta
Oppilaitos/julkinen toimija/yritysjärjestö/kunnat/maakuntaliitto, TEM, OKM		

Kestävä monipaikkaisuus

Ilmiön/käsillä olevan tilanteen kuvaus	Kehittämisen kärjet/haasteet/mahdollisuudet	Tavoite
<ul style="list-style-type: none">Etelä-Savo on Suomen merkittävimpiä vapaa-ajan keskittymiä. Yli puolet vapaa-asunnon omistajista on maakunnan ulkopuolelta.Kestävällä monipaikkaisuudella viitataan potentiaaliin, joka Etelä-Savolla on helposti saavutettavana ja kiistattomana vapaa-ajan asumisen maakuntana, mutta joka vaatii uutta ajattelua ja toimenpiteitä, jotta se ylläpitää ja edistää kehitystä.Monipaikkaisuus supistumiskehityksen vastavoimana / osana älykästä sopeutumistaKestävyys käsitetään laajasti: taloudellinen, sosiaalinen, ilmastokestävyys. Monipaikkaisuuden ilmastokestävyys haasteena.Henkilöauto osa monipaikkaisuutta tukevaa liikennejärjestelmää, vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuus ja sähkölatauspisteet ovat tärkeitä kestävämmän liikkumisen näkökulmastaVN Teas hankkeiden (Alueellinen läsnäolo ja monipaikkaisuus ja Älykäs sopeutuminen) tulokset ja suositukset suuntavat teeman toimenpiteitä	<p>Määrittää ja selvittää mitä kestävä monipaikkaisuus on Etelä-Savossa ja mitkä ovat sen edellytykset?</p> <p>110 000 €</p> <p>Monipaikkaisuuden mahdollistamat uudet palvelut, sekä olemassa olevien palveluiden säilyttämisen mahdollistaminen. Monipaikkaisen työntekijän tarvitsema tuki ja osallisuus</p> <p>110 000 €</p> <p>Etelä-Savon fyysisen ja digitaalisen saavutettavuuden kehittäminen kestävästi.</p> <p>Liikkumisen kestävien palveluiden kehittäminen. Mukaan lukien vaihtoehtoiset polttoaineet mm. sähkön latauspisteet ym. Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen.</p> <p>110 000 €</p>	<ul style="list-style-type: none">Nostaa monipaikkaisuus maakunnan kehittämisen keskiöönTavoitteena on integroida monipaikkaisuus osaksi maakunnan kehittämistä kestävästi.Lisätään tieto- ja kokemuspohjan tuottaminen (pilotit) monipaikkaisuudesta ja sen merkityksestä alueen kehityksessäSiihen pyritään sekä vahvistamalla että hyödyntämällä monipaikkaisuutta, rakentamalla yhteistyöverkostoja ja kehittämällä palveluja, torjumalla ilmastonmuutosta ja edistämällä vihreää siirtymää ja digitalisaatiota.Vastata maakunnan vetovoiman ja pitovoiman heikkenemiseen, korkeaan huoltosuhteeseen, sekä väestön vähenemiseen ja ikääntymiseen.

Poikkihallinnollisuus: Merkitse, mihin eri ALKE-päätöksen osa-alueisiin kehittämisen kärjet liittyvät

☒	Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	☐	Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
☒	Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet	☐	Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
☐	Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen	☐	Aluekehittämisen toimintamalli

Lisäsivu: Kestävä monipaikkaisuus, sivu 2

Toimenpiteet 1–3 kpl	Vaikutukset	Johtopäätökset: Maakunnan ja valtioneuvoston välineet
<p>Tehdään erilaisia selvityksiä (loma-asukkaiden koulutus- ja ammattitausta) ja pilotointeja monipaikkaisuudesta ja älykkästä sopeutumisesta. Monipaikkaisuus osana älykästä supistumista unohtamatta ilmastokestävyyden reunaehtoja.</p>	<p>Parannetaan tiedolla johtamisen mahdollisuutta paikallisella ja alueellisella tasolla, huomioimalla monipaikkaisen Etelä-Savon erityispiirteet. Kustannusten pienentäminen ja resurssien tehokkaampi käyttö.</p>	<p>Maakunta aktiivinen toimija, jolla on valmius toimia älykkään sopeutumisen mallialueena Yhteistyö Tilastokeskuksen kanssa. AKKE-rahoitus selvityksen laatimiseksi. Alueen erityispiirteiden tunnistaminen älykkään supistumisen näkökulmasta. Saaristolain piirissä olevia kuntia tarkastellaan monipaikkaisuuden näkökulmasta.</p> <p>Suosituksia ja tukea viestintään monipaikkaisuudesta ja älykkään sopeutumisen keinoista ja toimenpiteistä alueiden kehittämistyössä (VN TEAS hankkeet)</p> <p>Seurataan monipaikkaisuuskehityksen (etätyöpaikat, pendelöinti) vaikutuksia päästövähennyksille ja julkiselle liikenteelle</p>
<p>Maakuntaliitto/Valtioneuvosto</p> <p>Kartoittaa palveluita monipaikkaisuuden mahdollistamiseksi mm. digitaaliset palvelut. Monipaikkaisten asukkaiden palvelutarpeet, esim. asumiseen ja työhyvinvointiin liittyvät palvelut sekä palveluiden kehittäminen tarpeita vastaavaksi.</p> <p>Monipaikkaisten osallistamisen kehittäminen osaksi paikallisyhteisöjen toimintaa ja elinvoiman vahvistamista.</p>	<p>Monipaikkaisuuden ja monipaikkaisen väestön huomiointi palveluiden suunnittelussa ja tuotannossa. Syntyy täysin uusia palveluita.</p> <p>Mahdollistaa olemassa olevien palveluiden säilyvyyden ja mitoittamisen vastaamaan tarpeita.</p>	<p>AKKE-rahoitus selvityksen laatimiseksi</p> <p>Logistiikan periaatepäätös, laajakaistarakentamisen tuen lakimuutos kiinteille yhteyksille</p>
<p>Maakuntaliitto/Valtioneuvosto</p> <p>Kestävän fyysisen saavutettavuuden kehittäminen liikennepalveluin (yhteiskunnan tukemat kuljetukset) ja vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuutta tukemalla.</p> <p>Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen kestäväällä tavalla, huomioiden toteutetut ja suunnitellut investoinnit.</p>	<p>Monipaikkaisuuden ja monipaikkaisen väestön huomiointi liikenteen suunnittelussa tai liikennevirtojen vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Kestävän liikkumisen parantuminen ml. pyöräily ja sähköautoilun latausverkon kehittyminen.</p> <p>Kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuus, sekä mobiiliyhteyksien toimivuus paranee maakunnassa.</p> <p>Syntyy uusia digitaalisia palveluita sekä yksityiselle että julkiselle sektorille maaseudulle ja kuntataajamiin.</p>	<p>EAKR-rahoitus digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja olemassa olevien tietoliikennepalveluiden hyödyntämiseen.</p> <p>CAP-suunnitelma, Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma ja Saaristo-ohjelma, Kaksoiskuntalaisuus – alueelta aktiivista otetta</p> <p>Liikenne-ennusteet, liikkumistarpeiden painopisteiden muuttuminen, ennakoitiin ja reagoitiin yhteistyössä aluetoimijoiden kanssa</p>
<p>Maakuntaliitto/Valtioneuvosto</p>		